

Giny's gewoonten

Foto: P. van Dorp

Begin 2013 opende Giny de Jong een kleine hobbykwekerij in het Overijsselse Aadorp. Inmiddels gaat het er professioneel aan toe. Dit jaar verhuisde ze in hetzelfde dorp naar een grotere locatie. Een voormalige boerderij met 5.500 vierkante meter grond. Hier vind je een bijzonder sortiment vaste planten en een grote collectie *Dierama*. In deze serie deelt ze haar ervaringen en praktische tips. Aflevering 4: penstemons!

Tekst en beeld Giny de Jong

Toen ik pas tuinierde begreep ik niet waarom de Engelsen zo enthousiast zijn over penstemons. Ik kende ze eigenlijk niet, had er geen duidelijk beeld bij. Penstemons, die waren toch niet winterhard?

Helaas is dat de hardnekkige naam die ze hebben. Inmiddels weet ik wel beter. Wat een heerlijke planten zijn het! Ze bloeien ontzettend lang en door hun verschillende kleuren, bladvormen en hoogten zijn ze uitstekend te combineren. Dat mijn tuin in juni al zeer kleurrijk is, dank ik aan mijn 27 *Penstemon*-soorten, waarvan ik de meeste zelf heb gezaaid. Het zijn dynamische planten met zeer uiteenlopende toepassingsmogelijkheden.

Schildpad of slang

De naam *Penstemon* komt uit het Grieks en is een samenvoeging van *penta*, dat 'vijf' betekent, en *stemon* (meeldraad). Elke bloem heeft namelijk vijf meeldraden. Ze komen van oorsprong uit Amerika, Canada, Mexico en Guatemala.

In het Nederlands wordt *Penstemon* slangenkop of schildpadbloem genoemd. Die laatste naam is verwarrend. Schildpadbloem is namelijk ook de Nederlandse naam van *Chelone obliqua* en dat is een hele andere plant. Niettemin, penstemons hebben inderdaad iets van een schildpad- of slangenkop, vooral als de bloemknop nog niet helemaal open is. Er zijn overigens heel verschillende bloemvormen: van smal, buisvormig (*P. barbatus* 'Iron Maiden') tot hele brede, open

en bijna campanula-achtige bloemen (*P. hartwegii* 'Tubular Bells Purple'). De Engelsen noemen *Penstemon beardtongue* (baardtong). Bij sommige soorten zit er namelijk een soort meeldraad zonder stuifmeel in de bloem. Die is harig en steekt naar buiten, als een pluizige tong in een open mond.

Solide basis

Penstemons zijn zeer geschikt voor een cottage- of vasteplantenborder. Met kleuren als wit, lila, roze, violet, paars, blauw en zelfs intens rood zorgen ze voor een spectaculair palet. Ze combineren mooi met verticale planten als grassen, astilbes en salvia's, of juist met planten met verticale bloemschermen, zoals *Cenolophium denuatum* en *Sedum*. Sommige soorten verhouten en zijn daardoor een stevige buurman voor slappere planten.

Ook in een prairietuin - samen met grassen of als solitair in gravel of grind - komen penstemons goed tot hun recht. De meeste soorten kunnen goed tegen droogte, hoewel in de zomer een watrigheid wel wordt gewaardeerd.

P. pallidus, *P. eatonii*, *P. parryi* en *P. watsonii* zijn echter zeer droogtetolerant.

Een groot voordeel van penstemons is dat ze vroeg beginnen met bloeien. *P. hirsutus* 'Pygmaeus' start eind mei, evenals *P. pallidus*. Vanaf juni, als de vingerhoedskruiden in bloei staan, begint de uitbundige en langdurige bloei van *P. heterophyllus* 'Catherine de la Mare', *P. 'Rich Ruby'*, 'Hidcote Pink' en 'Andenken an F. Hahn' (foto, beter

bekend onder de naam 'Garnet'). Deze vier zijn mijn absolute favorieten. Hun bloei gaat door tot ver in oktober.

Verzorging

Penstemon heeft een plek nodig in de zon of halfschaduw. Soorten die aan de onderkant verhouten, knip je tussen eind april en begin mei terug, zodat de plant zich verjongt en vertakt. Eén plant kan wel 60 centimeter breed worden, dus geef ze een beetje ruimte. Staan ze op een winderige plek, knip er dan in het najaar een derde vanaf. Dan vangen ze minder wind en zijn ze beter bestand tegen het winterweer. Toch nog even over die winterhardheid. Het hardnekkige verhaal over het gebrek daaraan is niet voor niets in de wereld gekomen. Penstemons kunnen inderdaad wegvallen in de winter, maar dat is dan niet zozeer een kwestie van kou, maar van de combinatie van vócht en kou.

De meeste soorten verdragen -15 °C prima. Soorten die van oorsprong uit Canada en de noordelijke staten van Amerika komen, kunnen zelfs meer dan 30 graden vorst hebben. Maar alléén als ze in doorlatende grond staan, zonder stagnerend vocht.

De soorten die ik heb, staan soms al meer dan vijftien jaar in mijn tuin, in arme zandgrond, die ik bij de aanplant verbeter door een paar flinke handen compost door het plantgat te mengen. Heb je grond die meer vocht vasthoudt? Zet penstemons dan in een verhoogd bed. ►

ZELF ZAAIEN

Penstemon kan jaarrond worden gezaaid. Van de volgende soorten kun je nu zaad bestellen:

- *Penstemon digitalis* 'Husker Red'. Een vrij bekende *Penstemon*, die het voorjaar kleur geeft met bijna purperrode bladeren. Daaruit ontspringen even donkere stengels met zachtlila bloemen. De plant verhout niet. In de winter verdwijnt *P. digitalis* volledig, maar in het voorjaar loopt hij opnieuw uit. Zeer goed winterhard, zaait zichzelf aangenaam uit en brengt beweging in de border. Hoogte: 70-120 cm.

- *Penstemon serrulatus*. Bossige plant die onderin verhout. De hoogte is ongeveer 50 cm en de bloemen zijn blauwpaars. Zeer goed winterhard, kan tegen wat meer vocht dan de meeste soorten, maar houdt desondanks van doorlatende grond. De bloemen staan aan de top van de stengel. Knip de uitgebloeide bloemen steeds weg, dan bloeit hij lang. Kan ook in de halfschaduw. Bloei: juni-aug.

- *Penstemon parryi*. Komt uit Noord-Mexico en groeit daar op een hoogte van 500-1500 meter. Wordt ook wel woestijnpenstemon genoemd. De bloemkleur varieert van lichtroze tot donker-magenta, het blad is grijsgroen. De plant maakt een compacte pol, de bloemstengels worden zo'n 120 cm hoog. Winterhard tot ongeveer -13 °C. Zet hem in de volle zon voor een rijke bloei. *P. parryi* is zeer droogtetolerant. Bloei: apr-juni.

- *Penstemon strictus*. Diep paarsblauwe bloemen aan circa 60 cm hoge stengels. Bloeit van einde voorjaar tot ver in de zomer. De bladeren zijn donkergroen, ook in de winter blijft de plant lang groen. Houdt van volle zon, maar kan desnoods ook in de halfschaduw. Komt van oorsprong onder andere in de Rocky Mountains voor op 2.000-3.250 meter hoogte. Vandaar de Nederlandse naam Rocky Mountainpenstemon. Kan goed tegen droogte.

Penstemon digitalis 'Husker Red'

Penstemon serrulatus

Penstemon parryi

Penstemon strictus

Wil je zaad bestellen van een of meer van deze penstemons? Je vindt het op www.groei.nl/zaad-bestellen, inclusief zaai-instructies. Ook soorten uit eerdere nummers (onder andere *Salvia* en *Verbascum*) zijn nog te bestellen.

Penstemons kun je dus uitstekend zaaien, maar cultivars moeten worden gestekt - althans, als je wilt dat ze dezelfde eigenschappen houden als de moederplant. Stekken is niet moeilijk, kijk op www.groei.nl hoe je het doet. *

Foto: GAP photos

Foto: Imageselect

Foto: GAP photos